

Tekijänoikeus 2020 - huomioita ei-kaupallisten toimijoiden näkökulmasta

Tapani Tarvainen & Leena Romppainen
24.8.2020

Electronic Frontier Finland – Effi ry

Ei-kaupalliset toimijat

- Ei-kaupallisia toimijoita on paljon:
  - Yliopistot ja muut tutkimus- ja oppilaitokset
  - Kirjastot, museot, kansallisarkistot
  - Aatteelliset ja poliittiset järjestöt
  - Kansalaisaktivistit
  - Itsenäiset toimittajat ja tutkijat
  - Vapaa-ajan harrastajat
  - Kuluttajat

Rajanveto ei-kaupallisesta kaupalliseksi, ei aina selkeää

- Harrastus tai intohimo voi kasvaa ansaintavälineeksi, mihin vedetään raja? Esim. tubettajat
- Vaikka sisällön tuotto olisi ei-kaupallista, julkaisualusta voi olla kaupallinen ja tienata tavalla tai toisella (vaikkapa juuri YouTube)
- Miten saada tuotettu arvo jakautumaan reilusti?

Ei-kaupalliset intressit

- Oikeudenhaltijoiden taloudelliset intressit eivät saa loukata olennaisia perusoikeuksia kuten sananvapautta ja yksityisyyden suojaa
- Monet olennaiset intressit eivät rahalla mitattavissa, vielä useammat eivät käytännössä korvattavissa
- Erityisesti tekijänoikeuslain poikkeusten ja rajoitusten käyttöä ei saa vaikeuttaa

Tekijänoikeuden infrastruktuurin kehittämisen merkityksestä

- Sallittujen sisältöjen poistaminen tekijänoikeusvaatimusten nojalla, isot firmat ratkovat ongelmia automatiikalla
  - Automaattifiltteri ei täytä vaatimuksia ellei se pysty tunnistamaan poikkeuksia; nykyiset tekoälypohjaiset tai muut sumeat menetelmät eivät siihen pysty
  - Jälkikäteinen, hidas valitusmenettely ei riitä, pelkästään julkaisun lykkääminen voi aiheuttaa korvaamatonta vahinkoa esim. vaalien alla
- Maailma on globaali kauppaa-alue, erilaisista aluerajoituksista tulisi pyrkiä eroon
- Selkeät käyttöehdot tarpeen

Teosten käyttö rajoitussäännösten nojalla

- Parodiaoikeuden suojaus
- Kopiointisuojauskset voivat estää lailliset kopiot yksityiskäyttöön tai laillisen käytön ylipäänsä, käyttäjien oikeuksien turvaaminen
- Ei lisätä rajoituksia
- Julkisrahoitteisten teosten vapaasta käytettävyydestä voisi säätää samalla

Teos- ja tekijätietojen puutteiden tai virheiden vaikutukset saatavuuteen tai tutkimuskäyttöön

- Virheelliset tiedot: pahimmillaan estävät sallitun käytön
- Virheiden mahdollisuus tutkimuksessa, kerrannaisvaikutukset
- Miten korjataan kaikkialle

Yleisiä tavoitteita

- Oikeusvarmuus, ennakoitavuus
- Toimivuus käytännössä, ei mahdottomia tai kohtuuttoman hankalia/kalliita vaatimuksia, poikkeuksia ja rajoituksia pystyttävä hyödyntämään käytännössäkin
- Ei pidä jättää liikaa epävarmoja asioita tulevan oikeuskäytännön varaan: ei-kaupallisilla toimijoilla ei useinkaan ole resursseja oikeudenkäyntiin, niiden uhastakin seuraa "chilling effect"
- Anonyymiyden turvaaminen tarvittaessa (esim. kuvat ihmisoikeusloukkauksista)
- Kielto-oikeus poikkeuksena

Yleisiä tavoitteita 2

- Ei pidä ylimääritelläkään etenkin tutkimuksen tapaista hyvin laaja-alaista ja nopeasti muuttuvaa toimintaa
- Ei nopeasti vanhenevia teknisiä määrittelyjä
- Avoimet rajapinnat
- Standardoidut, koneluettavat mekanismit
- Järjestelmän läpinäkyvyys, niin korvausten jakaantumisessa kuin muussakin

Kiitos!

Leena Romppainen <leena.romppainen@effi.org>

Tapani Tarvainen <tapani.tarvainen@effi.org>

Electronic Frontier Finland, <https://effi.org>

